

Гаркуша О.О. – аспірантка кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Северодонецьк, Україна). E-mail: 3124374@mail.ru

Garkusha O. O. – Postgraduate student of the Chair of Pedagogics of Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: 3124374@mail.ru

УДК 373.015.31:004.738.5

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

М.М. Дяченко-Богун

У статті розглядаються переваги використання Інтернет-технологій у процесі підготовки майбутніх учителів біології до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності. Обґрунтовано шляхи модернізації здоров'язбережувальних технологій через використання мультимедійних засобів навчання, індивідуалізацію творчих завдань, розширення проектної діяльності, глобалізацію освітнього середовища засобами соціальних мереж.

Ключові слова: Інтернет-технології, мережа Інтернет, здоров'я, здоров'язбережувальні технології, освітнє середовище.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Інтернет у сучасній системі підготовки майбутніх учителів біології об'єднує зусилля багатьох фахівців з різними професійними напрямками. Тому він в більшій мірі, ніж будь-який інший ресурс, сприяє виробленню нового ставлення до освіти, так як допомагає подолати кордони, що розділяють гуманітарні та природничі науки, дозволяє краще пізнати себе та інших.

Різноманітні та витончені технологічні та технічні способи і пристрої багаторазово збільшують можливості людини щодо пошуку, отримання, зберігання та аналізу величезних масивів інформації. Ці

технології та пристрої є цілком природними для розуміння нинішніх школярів

Серед усього різноманіття сучасних освітніх технологій, доцільним є виділення саме Інтернет-технологій, регулярне і системне застосування яких дозволяє повноцінно реалізувати підготовку майбутніх учителів біології до використання здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Аналіз наукової літератури щодо питань, пов'язаних з використанням Інтернет-технологій у процесі підготовки майбутніх учителів біології свідчить, що ця тема досить широко висвітлена у дослідженнях багатьох учених (А. Андреев, Р. Бужиков, Ю. Дорошенко, Н. Ладиженська, Р. Ільєсова, Є. Полат, І. Сліпчук, О. Собаєва, А. Петров, Н. Шаповалова та ін.)

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Це підкреслює високу актуальність проблеми використання мережі Інтернет у освітньому середовищі вищого навчального закладу, але питання повноцінної підготовки саме майбутніх спеціалістів природничих дисциплін у вищих навчальних закладах висвітлено не достатньо. Ця підготовка не може здійснюватися без використання інформаційних технологій, а випускник вузу повинен вільно орієнтуватися у просторах світової інформаційної мережі і вміти ефективно використовувати її можливості у професійній здоров'язбережувальній діяльності.

Мета статті полягає у розкритті особливостей впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес підготовки майбутніх учителів біології до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності, дослідженні переваг та недоліків їх використання, а також висвітленні основних проблем на шляху модернізації природничої освіти в Україні та пошук шляхів їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Необхідність використання сучасних інформаційних технологій у здоров'язбережувальному вихованні очевидна і незаперечна. Людина, яка вміло і ефективно володіє технологіями та інформацією, має інший, новий стиль мислення, принципово інакше підходить до оцінки виниклої проблеми і способів її подолання, до організації своєї діяльності. Сучасні

інформаційні технології в рамках природничої освіти припускають використання комплексу технічного, навчально-методичного, програмного та організаційного забезпечення на комп'ютерній основі й цифрових освітніх ресурсів, до яких відносяться комп'ютери, інтерактивні дошки, принтери, проєкційні пристрої, пристрої для введення графічної інформації, цифрові підручники [5, с. 32].

Створення всесвітньої мережі Інтернет якісно змінює можливості навчального процесу через забезпечення широких можливостей швидкого переходу в різні сфери пізнання, на різні рівні освоєння понять і, що дуже важливо – в індивідуальному темпі, найбільш прийнятному для кожного студента, який використовує Інтернет. У зв'язку з цим в освітньому середовищі навчального закладу важливо використовувати наявні освітні ресурси Інтернету, тим більше що основна маса майбутніх учителів активно користується ресурсами всесвітньої мережі [1, с. 154].

Нові педагогічні технології у сучасній освіті немислимі без широкого застосування інформаційних, в першу чергу комп'ютерних, технологій, в яких закладено високий інноваційний потенціал. Використання комп'ютерних телекомунікацій у освіті дозволяє реалізувати одну з найбільш яскраво виражених тенденцій сьогодення, а саме тенденцій до глобалізації у галузі освіти і забезпечення інтеграції української вищої школи у єдиний світовий освітнянський простір.

По-перше, слід зазначити, що за останні кілька років стрімко зросла затребуваність Інтернету як інформаційного ресурсу у різних категорій користувачів – від школярів середніх класів до людей пенсійного віку.

По-друге, збільшилася кількість і різноманітність віртуальних послуг, Інтернет стає необхідним ресурсом при написанні рефератів і дослідницьких робіт. Інтернет використовується, насамперед, як інформаційно-пошукове поле і як засіб спілкування. Все більше організацій і підприємств України переходить на використання електронного документообігу, у тому числі і заклади освіти, де повсюдно вводяться електронні щоденники, журнали, у школах створюються і активно функціонують сайти тощо.

По-третє, інтенсивно формуються нові потреби у освітній інформації та нові форми співпраці в Інтернеті. В мережі Інтернет розміщуються матеріали для самостійної роботи студентів, які дозволяють організувати пошук конкретної навчальної інформації (бібліотечні бази інформації, довідкові й методичні матеріали,

електронні підручники, результати дистанційних олімпіад та проєктів); пропонуються розгалужені шляхи вивчення закладеної в них інформації (освітні веб-квести, тематичні веб-сайти тощо) [4, с. 100].

Найважливішими завданнями модернізації процесу підготовки майбутніх учителів біології до реалізації при збереженні технологій у закладах освіти, які найбільш ефективно розв'язуються за допомогою Інтернету, є:

- забезпечення студентам вільного доступу до необхідної інформації не тільки в інформаційних центрах свого навчального закладу, але і в наукових, культурних, інформаційних центрах усього світу з метою формування власної незалежної, але аргументованої думки з тієї чи іншої проблеми здоров'язбереження;
- розширення спілкування з однолітками свого регіону, інших регіонів своєї країни або інших країн світу з метою співробітництва, об'єднання зусиль у вирішенні різноманітних питань реалізації збереження технологій за допомогою соціальних мереж, що потрібно розвиваються [1, с. 157].

Інтернет у процесі підготовки майбутніх учителів біології до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності надає різні додаткові можливості: участь в online-конференціях, отримання консультацій в режимі реального часу і багато іншого. За допомогою мережі Інтернет студенти навчаються знаходити інформацію для рефератів, доповідей.

Таким чином, глобальна мережа Інтернет відкриває доступ до інформаційних ресурсів у наукових центрах світу, бібліотеках, що значно розширює можливості для самоосвіти, створює реальні умови для свободи вибору індивідуальної траєкторії навчання, роблячи, таким чином, систему освіти відкритою і досить стійкою.

Сьогодні одним з найбільш актуальних є питання про наявність і якість мультимедійних підручників та інших навчальних посібників, співвідношення їх використання з традиційними, книжково-друкованими підручниками у природничій освіті, хоча вони являють собою у багатьох випадках лише переклад один одного на різні носії (електронні або паперові).

Потрібно спеціально підкреслити, що мультимедійність створює цілий ряд серйозних педагогічних переваг в роботі з досліджуванним навчальним матеріалом: *звуковий супровід тексту; виділення головних ідей* шрифтом або кольором тощо, що може сприяти концентрації уваги

студентів на провідних смислових блоках. Це допомагає викладачу утримувати увагу студентів саме на тих розділах, які з його точки зору можуть вислизнути з поля зору майбутнього вчителя; *динамічний ряд*, який дозволяє привести в рух смислові блоки досліджуваної інформації – ще раз звернути увагу студентів на складність процесу формування, збереження і зміцнення здоров'я людини; *відеоматеріали*, які з дидактичної точки зору не мають конкурентів, оскільки потенціал навчального відеофільму або навіть невеликого фрагменту дуже великий [4, с. 101].

Все частіше виникає питання щодо співвідношення дистанційного і традиційного навчання. Багато педагогів розглядають ці дві системи як протилежні одна одній, але ефективніше їх уявляти як взаємодоповнюючі. Сьогодні проблема дистанційного навчання на базі комп'ютерних технологій в основному звернена до вузівської освіти, але розвиток мережі Інтернет в Україні, завдання, які ставляться державними цільовими програмами розвитку освіти, вимагають і від загальноосвітньої школи активної роботи в цьому напрямку, тим більше що запит на використання дистанційної форми навчання в шкільній освіті вже сформований самим життям [2, с. 41].

Описувані фахівцями теоретичні підходи розглядають соціальні та емоційні сторони використання Інтернет-технологій з точки зору їх недоліків. У них порушуються проблеми, пов'язані з тим, що студенти сприймають людське спілкування, опосередковане комп'ютером, як знеособлене, поверхневе і бідне емоціями або зовсім позбавлене їх. Таке сприйняття гальмує розвиток емоційних взаємин, і це зумовлює уповільнення особистісного розвитку і процесу соціалізації [1, с. 169].

Висновки, які можна зробити про проблеми, пов'язані з активним використанням Інтернет-технологій у сучасних закладах освіти усіх рівнів, говорять про те, що причини цих проблем криються не тільки в дефіциті соціально-емоційних контактів дітей, підлітків та молоді, а й у відсутності постійного навчального співтовариства (навчальної групи, проектної групи, творчого колективу тощо), відсутності товаришів, з якими можна обговорити проблеми розуміння різних аспектів не тільки навчального матеріалу, але складні життєві ситуації, з якими студенти у міру дорослішання стикаються все частіше.

Таким чином, підкреслюється значущість соціальної складової навчально-виховного процесу. Розвиток комунікативних стратегій, поява «соціальної павутини», яка може активно існувати і розвиватися у віртуальному варіанті, повинні підкріплюватися реальним,

безпосереднім спілкуванням у колі живих людей. Все це дозволяє визнати Інтернет як нову специфічну і мотиваційно багату сферу діяльності людини, а Інтернет-технології – ефективним інструментом виховання і соціалізації, якими не можна не користуватися, здійснюючи підготовку майбутніх учителів біології до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, сучасні технології у процесі підготовки майбутніх учителів біології до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності розглядаються нами як засіб, за допомогою якого може бути реалізована система формування здоров'язбережувальних знань, навичок та вмінь, а також дбайливого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих. У цілому Інтернет-технології створюють потужний додатковий освітній ресурс і нове поле для винайдення сучасних навчальних і виховних засобів, що забезпечують індивідуальний режим освіти і, значить, більший ефект розвитку та соціалізації майбутнього учителя біології.

Перспективи подальших досліджень лежать у площині використання у навчально-виховному процесі сучасних Інтернет-технологій для розвитку у студентів стійкої мотивації до формування здорового способу життя та основ здоров'язбережувальної культури, здатності до рефлексії та оцінювання свого прогресу (почуття компетентності), проявів здоров'язбережувальної ініціативи та повноцінної їх самореалізації.

Література

1. Андреев А.А. Комп'ютерні та телекомунікаційні технології в сфері освіти / А. А. Андреев / Шкільні технології. – 2007. – № 3. – С. 151 – 170.
2. Бужиков Р.П. Дидактичний потенціал Інтернет-технологій в сучасній системі освіти / Р. П. Бужиков // Проблеми освіти: наук. збірник Ін-ту інновац. технологій і змісту освіти МОНМС України. – К., 2011. – Вип. 66. – Ч. II. – С. 40 – 45.
3. Дорошенко Ю.О. Біологія та екологія з комп'ютером / Ю. Дорошенко, Н. Семенюк, Л. Семко. – К. : Шкільний світ; Вид-во Л. Галіцина, 2005. – 128 с.
4. Ільясова Р.А. Шляхи формування методичної майстерності майбутнього вчителя у інформаційно-комунікаційних технологій / Р.А. Ільясова // Інформатика та освіта. – 2009. – № 3. – С. 100 – 102.
5. Сліпчук І. Дидактичні можливості інформаційних технологій у навчанні біології / І. Сліпчук // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 5. – С. 32 – 34.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ К РЕАЛИЗАЦИИ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

М.Н. Дьяченко-Богун

В статье рассматриваются преимущества использования Интернет-технологий в процессе подготовки будущих учителей биологии к реализации здоровьесберегающих технологий в профессиональной деятельности. Обоснованы пути модернизации здоровьесберегающих технологий посредством использования мультимедийных средств обучения, индивидуализации творческих задач, расширения проектной деятельности, глобализации образовательной среды средствами социальных сетей.

Ключевые слова: Интернет-технологии, сеть Интернет, здоровье, здоровьесберегающие технологии, образовательная среда.

USAGE OF INTERNET TECHNOLOGIES IN THE PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY TO IMPLEMENT OF HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL ACTIVITIES

М.М. Dyachenko-Bohun

The advantages of using Internet technologies in the preparation of future teachers of biology to the implementation of health-saving technologies in professional activity are discussed in this article. Ways of modernization health-saving technology is the usage of multimedia learning, individualization of creative problems, expansion of project activities, globalization of the educational environment by means of social networks.

Keywords: Internet Technology, Internet, health, health-saving technology, educational environment.

Дьяченко-Богун Марина Николаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (м. Полтава, Україна). E-mail: ecos.poltava2015@gmail.com

Dyachenko-Bohun Maryna Mykolayivna – Ph.D., assistant professor of botany, ecology and methods of teaching biology of Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko (Poltava, Ukraine). E-mail: ecos.poltava2015@gmail.com

УДК 37.011.3-051

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PRINCIPLES OF PREPARING FUTURE TEACHERS TO PROFESSIONAL MOBILITY IN TERMS OF MOUNTAINOUS REGION

М.В. Evtukh, I.B. Chervinska

The article focuses attention on the necessity of paying attention to the personal development of the personality who can respond flexibly to constantly changing conditions, and differs due to their initiative mobility, dynamism, constructivism, a developed sense of responsibility in professional activity. After all, modern education market requires a highly qualified professional, who has a proper command of professional competences. In this regard, in modern higher pedagogical school the scientific concepts are recognised with assigned priorities to integral formation and development of future teacher's personality, forming the readiness to be mobile in professional activity due to the switching from the state of performers to the state of active entities.

Based on the study of scientific sources and advanced teaching experience, the author reveals the psychological and pedagogical principles of preparing future teachers to professional mobility in terms of mountainous region. A description of practical implementation of the goals and objectives of the international project "Mountain School" in the context of the formation of professional mobility is rather interesting and informative. In the article the researcher emphasizes that during the research and work on the project the parameters of readiness to professional mobility have been identified and generalized. The contradictions have been reasonably revealed and psychological and pedagogical conditions of formation the teacher's ability to professional mobility in terms of institutions functioning within the Carpathian region.

Keywords: profession, mobility, reasons, competence, motivation, region, psychological and pedagogical conditions, mountainous region, socio-cultural space.

General problem definition and its connection with important scientific and practical tasks. Higher education in Ukraine has been in the state of continuous improvement and modernization for the last decade. The driving forces of the processes occurring in higher education are the